

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Dziwne to, lecz antyczne aktorstwo rzymskie nie poczęło się z naśladowania Greków, lecz z tradycji etruskiej. Świadczą o tym zachowane w nekropoliach etruskich na terenie Włoch polichromie, freski, rysunki, epitafia, a także Liwiusz, wielki historyk, w swoich słynnych „Dziejach”. Tradycja ta to aktorstwo komiczne, wolne od wszelkiego mitu i celebrowania mitu, nie związane z żadnym rytuałem, realistyczne, utrzymujące żywy kontrast między aktorem-komikiem a aktorem-interpretatorem poezji. A przy tym (nie tak jak w Grecji) było to aktorstwo pielęgnujące technikę mieszaną, recytatorsko-śpiewaczo-taneczną, w dodatku zespołową, nie izolującą aktora, samotnego na scenie. Aktorzy rzymscy używali maski, jak greccy, ale była to maska stała, wyobrażająca typ ludzki, typową postać ludzką, schematycznie przedstawianą na cztery tylko sposoby: typ żarłoka, typ skąpca, typ pasożyta i typ gaduły. Aktorzy improwizowali grę sceniczną wokół tematu danego z góry, operując tymi czterema typowymi postaciami. Dość wcześnie stowarzyszyli się w związek aktorów grających za pieniądze, to znaczy zawodowych, a organizacja ich, mieszcząca się w świątyni Minerwy na Awentynie, w stolicy, miała wpływy i znaczenie wcale niepoślednie. Mimo to prestiż aktora w państwie rzymskim systematycznie upadał, aktorów traktowano jak ludzi społecznie zdegradowanych, za kiepskie wykonanie przedstawienia karano ich biciem, otaczała ich aura infamii*. A sama sztuka sceniczna ewoluowała nieprzerwanie w kierunku pantomimy, widowiska, wirtuozerii, uciekając od literatury, recytacji, interpretacji postaci, w ogóle od dialogu i słowa. W pantomimie dopuszczano kobiety jako aktorki, uprawiano też teorię pantomimy, publikowano liczne podręczniki sztuki mima.

Nie powstrzymało to jednak niezwykle, zwłaszcza w czasach prześladowania chrześcijan, zwyrodnienia sztuki scenicznej: zastąpiono ją autentycznym pokazem, jak w cyrku. Tylko że aktor-skazaniec pokazujący ukrzyżowanego naprawdę umierał, a przedstawiający lłkara naprawdę zabijał się upadając z wysokości. W tych okolicznościach powstała w Rzymie dla elity literatura tragiczna, utwory dramatyczne przeznaczone przede wszystkim do czytania, jako sprzeciw wobec wulgarności państwowych, ludowych zabaw widowiskowych.

Jerzy Adamski, *Wstęp do teatrologii*. Unia Wydawnicza „Verum”, Warszawa 1996, s.137-138.

*infamia - niesława, hańba

1. O etruskim rodowodzie rzymskiego aktorstwa świadczą:

- A) malowidła
 B) nagrobne napisy
 C) recenzje teatralne
 D) książki historyczne

2. Teatr rzymski był przepojony:

- A) powagą i dostojeństwem
 B) komizmem i farsą
 C) literaturą i poezją
 D) pantomimą i pokazami cyrkowymi

3. W przeciwieństwie do aktorstwa greckiego aktorzy rzymscy:

- A) śpiewali i tańczyli
 B) używali masek
 C) improwizowali grę
 D) czcili mityczny rytuał

4. Wyobrażane przez rzymskich aktorów typy świadczyły o tendencji do:

- A) upraszczania wizerunku postaci
 B) wzbogacania postaci o nowe rysy
 C) przedstawienia psychologicznego portretu bohatera
 D) ukazywania wad człowieka

5. Pozytywne znaczenie w rozwoju teatru rzymskiego miało:

- A) dopuszczenie kobiet do gry aktorskiej
 B) publikowanie podręczników o aktorstwie
 C) opracowanie teorii gry aktorskiej
 D) porzucenie naśladownictwa na rzecz realizmu

6. Rzymska literatura tragiczna była wyrazem:

- A) zapotrzebowania teatrów na nowe sztuki
 B) protestu przeciw teatrowi ludycznemu
 C) dążenia do nobilitacji sztuki aktorskiej
 D) niechęci wobec teatralnej wulgarności

II. NAUKA O JĘZYKU

7. Poprawnie zapisano nazwę geograficzną w zdaniu:

- A) Błądzili po Pustyni Saharze.
 B) Akcja toczy się nad jeziorem Gopło.
 C) Wędrowali po Górach Świętokrzyskich.
 D) Lato spędzili nad morzem Adriatyckim.

8. Prawidłowo zapisano nazwisko w zdaniu:

- A) Śmiejemy się z komedii Aleksandra Fredro.
 B) Czytał powieść Ernesta Hemingwaya.
 C) Podziwia obraz Claude Monet'a.
 D) Zna alfabet Braille'a.

9. Germanizmem jest wyraz:

- A) weksel B) knebel
 C) kolchoz D) mandat

10. Prawidłowo zapisano datę w zdaniu:

- A) Dzisiaj jest 15 marzec 2011 r.
 B) Wczoraj był 14 marca 2011 r.
 C) Zebranie odbędzie się 20.III.2011 r.
 D) Spotkamy się 25.03.2011 r.

11. Prawidłowo powiemy:

- A) Ogarnia mnie nostalgia za przyjaciółmi.
- B) W fabryce przeprowadzono kontrol.
- C) Lubię i pomagam kolegom.
- D) Wpadł jak gruszka w kompot.

12. Wypowiedzenie *Mimo przestrogi rodziców i tłumionych obaw babci chłopiec wyruszył na długą i niebezpieczną wyprawę w góry.* - jest zdaniem:

- A) podrzędnie złożonym dopełnieniowym
- B) podrzędnie złożonym okolicznikowym
- C) współrzędnie złożonym wynikowym
- D) pojedynczym

13. Zdaniem podrzędnie złożonym podmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Była taka, że wszyscy nauczyciele chwalili ją.
- B) Zdarza się, że czasami gubię cenne rzeczy.
- C) Kto nie chce, nie musi brać udziału w zabawie.
- D) Nie wiedział, co ma powiedzieć w tym momencie.

14. Zdaniem podrzędnie złożonym okolicznikowym przyczyny jest wypowiedzenie:

- A) Przyszedł, aby zabrać zeszyty.
- B) Spóźnił się, gdyż nie ma zegarka.
- C) Ponieważ zapomniał pióra, nie robił notatek.
- D) Zjadł wszystkie ciastka, bo był głodny.

15. Skrótowcem literowym jest zapis:

- A) SKO (wym. es-ka-o) - Szkolna Kasa Oszczędności
- B) NIK (wym. nik) - Najwyższa Izba Kontroli
- C) UJ (wym. u-jot) - Uniwersytet Jagielloński
- D) PO (wym. pe-o) - Platforma Obywatelska

16. Poprawnie wskazano (podkreślono) sylabę akcentowaną w wyrazie:

- A) przedroz**bi**orowy   B) siedemset
- C) poje**ch**aliście   D) wzięlibyśmy

17. Archaizmem jest wyraz:

- A) aliści   B) bohater
- C) promocja   D) budżetówka

18. Prawidłowo zapisano skrót w zdaniu:

- A) Chętnie czyta powieści, np. „Ogniem i mieczem”, „Lalkę”.
- B) Zajmuje się sprzątaniem, zakupami, praniem i.t.p.
- C) Działo się to 30 stycznia b.r.
- D) Kolekcjonuje antyki, m.in. obrazy i rzeźbę.

III. LITERATURA

19. Krzysztof Kamil Baczyński jest autorem wiersza pt.:

- A) „Z lasu”
- B) „Warkoczyk”
- C) „Z głową na karabinie”
- D) „Elegia o... (chłopcu polskim)”

20. Intryga w komedii pt. „Skąpiec” zostaje rozwiązana, gdy:

- A) odnajduje się szkatułka z pieniędzmi
- B) Anzelm odzyskuje rodzinę
- C) Harpagon poślubia Mariannę
- D) komisarz aresztuje złodzieja

21. W „Mojej piosnce [III]” Cypriana Kamila Norwida czytamy o kraju, w którym:

- A) nie wolno niszczyć bocianich gniazd
- B) należy podnieść z ziemi okruch chleba
- C) powinno się dbać o wykształcenie dzieci
- D) trzeba walczyć o równouprawnienie

22. Autorem bajek jest:

- A) Ezop   B) Ignacy Krasicki
- C) Aleksander Fredro   D) Jan Brzechwa

23. Cechą bajki jako gatunku literackiego jest:

- A) alegoria   B) puenta
- C) morał   D) apostrofa

24. W legendach tebańskich czytamy o Edypie, który:

- A) pokonał Sfinksa
- B) objął władzę w Tebach
- C) zabił Kreona
- D) walczył pod Troją

25. Elementem antycznej tragedii jest:

- A) narracja   B) parodos
- C) stasimon   D) epejsodion

26. Książka pt. „Władca much” ukazuje:

- A) narodziny i rozwój konfliktu
- B) rodzicielską miłość
- C) dziecięcą rywalizację
- D) fascynację literaturą

27. „Folwark zwierzęcy” jest symbolicznym obrazem:

- A) wiejskiej idylli
- B) systemu totalitarnego
- C) walki o prawa człowieka
- D) nieszczęśliwej miłości

28. Holden, bohater powieści pt. „Buszujący w zbożu”, buntuje się przeciwko:

- A) materializmowi dorosłych
- B) lekceważeniu obowiązków
- C) swobodzie obyczajów
- D) uleganiu stereotypom

29. Donkiszoteria to postawa, która polega na:

- A) walce z wymagowanym niebezpieczeństwem
- B) samotnej walce o słuszne ideały
- C) zachłannym czytaniu książek
- D) wędrowaniu po świecie bez określonego celu

30. „Stary człowiek i morze” to książka o:

- A) zwycięstwie człowieka nad własnymi słabościami
- B) pięknie i sile przyjaźni
- C) ujarzmieniu przyrody przez człowieka
- D) codziennych smutkach i radościach